

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 2
Rotel 23

PROTOKOLL
2021-01-18
Föredragning i
Göteborg

Aktbilaga 11
Mål nr Ö 4527-20

RÄTTEN

Hovrättsråden Roy Johansson (skiljaktig), Helena Åhlén och Anna Gränsmarker

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Robin Andersson

PARTER

Klagande

Farida Hassan, 20091021-9286
c/o Hulting, Daglösen 53, 682 92 Filipstad

God man: Mia Tomasdotter
Bergdalsvägen 8, 712 32 Hällefors

Ställföreträdare: Filipstads kommun, socialnämnden
Box 303, 682 27 Filipstad

Ombud: Advokaten Carl-Gustaf Elwe
Kungsgatan 7, 652 24 Karlstad

Motpart

Samira Osman, 19840920-8207
Norrgårdsvägen 10 C, 716 30 Fjugesta

SAKEN

Avvisning av talan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Värmlands tingsrätts slutliga beslut den 21 augusti 2020 i mål nr T 3205-20, se bilaga A

Målet föredras, varefter hovrätten antecknar följande.

Genom det överklagade beslutet avvisade Värmlands tingsrätt Farida Hassans, företrädd av socialnämnden genom advokaten Carl-Gustaf Elwe, talan mot Samira Osman avseende fastställande av moderskap.

Farida Hassan har nu, fortsatt företrädd av socialnämnden genom Carl-Gustaf Elwe, överklagat tingsrättens beslut och yrkat att hovrätten undanröjer beslutet och återförvisar målet till tingsrätten för handläggning.

Samira Osman har yttrat sig och uppgett att hon är mor till Farida Hassan samt vidgått att målet prövas.

Mia Tomasdotter har delgetts föreläggande om att yttra sig i målet, men inte hörts av.

Hovrätten fattar följande

BESLUT, att meddelas den 1 februari 2021

Hovrätten meddelar prövningstillstånd.

Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten och avslår därför överklagandet.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Beslutet att meddela prövningstillstånd får inte överklagas. Överklagande av beslutet i övrigt senast den 1 mars 2021

Robin Andersson

Skiljaktig mening

Jag anser att målet, med ändring av tingsrättens beslut, ska återförvisas till tingsrätten för prövning i sak.

Socialnämnden har i vissa fall ansetts ha behörighet att föra barnets talan i mål om fastställande av moderskap. Förevarande fall får anses utgöra ett exempel på en sådan situation då socialnämnden ska anses behörig. Det finns annars en tydlig risk för att Farid Hassan aldrig kommer att få reda på vem som är hennes mor, vilket är oförenligt med hennes bästa. Den gode mannens agerande står i strid mot detta starka intresse och kan inte få hindra att moderskapstalan förs.

VÄRMLANDS TINGSRÄTT
Avdelning 1

PROTOKOLL
2020-08-21
Handläggning i
Karlstad

Aktbilaga 6
Mål nr
T 3205-20

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

Rådmannen Maria Albinsson, tillika protokollförare

PARTER

Kärande

Farida Hassan, 20091021-9286
Medborgare i Syrien
c/o Hulting
Daglösen 53
682 92 Filipstad

Ställföreträdare: Filipstads kommun, socialnämnden
Box 303
682 27 Filipstad

God man: Mia Tomasdotter
Bergdalsvägen 8
712 32 Hällefors

Ombud: Advokat Carl-Gustaf Elwe
Advokat Carl-Gustaf Elwe AB
Kungsgatan 7
652 24 Karlstad

Svarande

Samira Osman, 19840920-8207
Medborgare i Syrien
Norrgårdsvägen 10 C
716 30 Fjugesta

SAKEN

Fastställande av moderskap

Handlingarna i målet genomgås, varvid följande antecknas.

Dok.Id 681239

Postadress
Box 188
651 05 Karlstad

Besöksadress
Västra Torggatan 13

Telefon
054-14 84 01
E-post: varmlands.tingsratt.avd1@dom.se
www.varmlandstingsratt.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Farida Hassan har väckt talan mot Samira Osman och yrkat att tingsrätten ska fastställa att Samira Osman är mor till henne. Hon har också yrkat att tingsrätten ska bevilja henne rättshjälp.

Tingsrätten meddelar följande

BESLUT

Tingsrätten avvisar Farida Hassans talan i målet.

Skäl

Farida Hassan, som är född 2009, har väckt talan mot Samira Osman med yrkande om att tingsrätten ska fastställa att Samira Osman är mor till henne. En sådan talan är i och för sig möjlig att pröva enligt reglerna om fastställsetalan i 13 kap. 2 § rättegångsbalken (se NJA 2007 s. 684). Farida Hassan är också behörig att uppträda såsom part i målet.

Frågan som nu har uppkommit är vem som är behörig att företräda henne i tvisten då hon är underårig. En underårig parts talan förs enligt 11 kap. 1 § rättegångsbalken av partens ställföreträdare, som vanligtvis är partens förmyndare eller vårdnadshavare. Möjligen skulle ett barn som har fyllt 15 år kunna föra talan själv. Åtminstone har detta i litteraturen ansetts vara möjligt i fråga om en talan om hävande av faderskap (Walin m.fl., Kommentar till 3 kap. 2 och 4 §§ föräldrabalken, Juno). I detta fall har emellertid gjorts gällande att socialnämnden får föra hennes talan. Det är socialnämnden som har gett ombudet fullmakt att väcka talan och även att ansöka om rättshjälp.

Som redan angetts förs talan med stöd av rättegångsbalkens regler om fastställsetalan. Det beror på att frågan om hur ett moderskap ska fastställas inte, bortsett från fall då föräldraskap uppkommit genom insemination eller befruktning eller då fråga är om

ändrad könstillhörighet, behandlas i föräldrabalken på samma sätt som faderskap gör. Beträffande faderskap finns omfattande och heltäckande regler om förfarandet för att väcka talan och vem som är behörig att göra det. Så är alltså inte fallet beträffande moderskap.

Socialnämnden är enligt 2 kap. 1 § föräldrabalken skyldig att utreda vem som är far till ett barn och se till att faderskapet fastställs. Detsamma är enligt 2 kap. 9 § föräldrabalken fallet även om det finns en faderskapspresumtion men det kan antas att någon annan man är far till barnet. När det gäller en kvinnas föräldraskap finns motsvarande skyldighet endast i situationer då föräldraskap uppkommit enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken, dvs. i situationer då barnet tillkommit genom assisterad befruktning.

Socialnämnden är enligt 3 kap. 5 § föräldrabalken också behörig att föra ett barns talan i domstol när fråga är om att fastställa faderskapet till ett barn. Även i fall då det kan antas att en kvinna ska anses som förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken är socialnämnden behörig att föra barnets talan. I andra fall, såsom vid hävande av faderskap, är socialnämnden inte behörig att föra barnets talan.

Enligt tingsrättens mening kan socialnämnden inte i alla de fall som inte särskilt är reglerade anses behörig att föra ett barns talan enbart på den grunden att det anses bäst för barnet att ett visst förhållande regleras (jfr Walin m.fl, Kommentaren i inledningen till 2 kap. och till 3 kap. 5 § föräldrabalken, Juno). Det gäller särskilt när barnet har en legal ställföreträdare som kan föra barnets talan (jfr JO 1989/90 s. 223). Tingsrätten noterar dock att socialnämnden i ett fall har ansetts behörig att föra ett barns talan vid ansökan om resning av en dom där det fastställts att mannen i äktenskapet inte var far till barnet (NJA 1989 s. 19).

I detta fall har barnet uppenbarligen en legal ställföreträdare i form av en god man som är behörig att föra barnets talan i frågan. Såvitt framkommit har den legala ställföreträdaren inte för avsikt att göra det. Med hänsyn till att det i många sammanhang uttalats att ett barn har en absolut rätt att känna till sitt ursprung kan ställföreträdarens

inställning, såsom den återgivits av käranden, att frågan om moderskapet inte bör prövas, väl ifrågasätts. Det är trots det tingsrättens uppfattning att socialnämnden inte är behörig att föra barnets talan utan att det ankommer på den gode mannen att göra det. Det föreligger därmed hinder mot att uppta talan.

Tingsrätten noterar att den fullmakt som är utställd på ombudet inte är undertecknad av den person som enligt fullmakten är behörig att föra socialnämndens talan utan av andra personer som har bevitnat fullmakten. Med den bedömning tingsrätten har gjort ovan saknar det emellertid för närvarande betydelse.

En ansökan om rättshjälp ska vara skriftlig och kan endast göras av den rättssökande själv eller, om den rättssökande är omyndig, av dennes ställföreträdare. Enligt praxis är socialnämnden även behörig att ansöka om rättshjälp för den underåriges räkning i fall då socialnämnden för barnets talan i domstol. Eftersom tingsrätten kommit fram till att socialnämnden inte är behörig att föra Farida Hassans talan i denna tvist kan inte heller hennes ansökan om rättshjälp tas upp till prövning.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (TR-12)

Ett överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 11 september 2020.

Överklagandet prövas av Hovrätten för Västra Sverige.

Maria Albinsson

Hur man överklagar

Beslut i tvistemål och ärende, tingsrätt

TR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se